

GÖRÜŞLER

DİSİPLİNLE BARIŞMAK

Disiplin özgürlüklerin en istedik biçimde yaşanmasını sağlayan kuralları biçimlendirir. Sorumluluktan uzak ve düşünülmeden sözü edilen ve beklenen özgürlük, sınırsızlık ve karmaşa ile koşut gitmektedir. Son zamanlarda "Özgürlük" gibi çok güzel bir yaşam niteliği, kolaycılığın, bilgisizliğin, bencilliğin, aldırmaazlığın yaldızlanmış adı gibi kullanılmaya başladı. Kurallara uymamak, bir güç simgesi olarak görüldü. Ülkece zeka testimizi, kuralları ihlal edişimizle yapmaya başladık. Demokrasi sözcüğü sınırsızlık temelinde anılır; hak ve özgürlükler "ödevler" olmadan konuşulur oldu. Sınırların olmadığı bir yaklaşımla çocuklar nasıl davranacaklarını bilemez oldular. Sadece çocuklar değil, ana baba ve öğretmenler de büyük kargaşa yaşıyorlar. Bunun en acı örnekleri belki de en yaşanmaması gereken iki alanda; eğitim ve adalette yaşandı. Kurallar hiç düşünülüp tartışmadan konuldu, aynı hızla kaldırıldı. Milli Eğitimde bir haftalık bir süre içinde aynı konuda 4 farklı kararın uygulamaya konulduğu dahi görüldü. Öğrencinin sınıfta bırakılması, sadece ekonomik kayıptan dolayı ele alındı. Niteliksiz bilgisiz öğrencilerin gelecekte ortaya çıkaracağı sosyal, ekonomik ve ruhsal kayıplar düşünülmedi. Sonuçların çok ciddi bir güvensizliğe, erdemlerin aşınmasına yol açabileceği gözden kaçtı. Disiplinli okullar bu nitelikleri nedeniyle adeta suçlanır oldular. Özgürlük kavramı sadece güçlüler için kabul edilir bir hak olarak görülmeye başlandı. Okullarda öğretmenler "Bana şikayet getirmeyin" dedi çocuklara. O zaman da güçlü ve sınırsız çocuklar daha çok ezdi diğerlerini. Yoğun davranış sorunları okulların günlük yaşantılarında sık görülen ve sıradan örnekler haline dönüştü.

İlköğretimin 8 yıla çıkartılmasının tüm çocukların zorunlu eğitim yaşının yükseltilmesi açısın-

dan son derece yararlı bir uygulama olduğu tartışılmaz. Okulların sadece bilginin aktarıldığı bir yer olmadığı, davranışların biçimlendirildiği bir eğitim evi olduğu herkes tarafından kabul edilir. Ancak şu anki uygulamasıyla bu işlevin yerine getirilebildiğini söylemek zordur. Gelişmiş ve demokrasilerinin erdemi ile övünen ülkelerin eğitim sistemlerinde bir okulun "nitelikli" olarak anılması için disiplin yönetmeliğinin bütün öğrenciler ve ana babalar tarafından ayrıntıları ile bilinmesi, tartışılabilmesi ve uygulanabilmesi ön koşul olarak kabul edilmektedir. Disiplin yönetmeliğinin olmaması niteliği tartışmalı okullarda bile söz konusu değildir. İlköğretimin 6, 7, 8. sınıflarında uygulanan bir disiplin yönetmeliğinin olmayışı eğitimcileri ve öğrencileri farklı yönlerden yaralamaktadır. Görüşülen pek çok okulun öğrencilerinin bile disiplin yönetmeliğinin olmayışından yakınmaları, sorunun ciddiyetini vurgulamaktadır. Yaşanılan disiplin sorunlarının bu yaş çocuklarında sık rastlanılır olaylar olmaksızın çıktığı, cinsel davranışlar, şiddet ve sınırsızlığın uç boyutlarına ilişkin örnekler taşıdığı görülmektedir. Öğretmenler, çocukları koruyacak, yönlendirecek, sınırları belirginleştirecek yaklaşımlar konularında kendilerini donanımsız hissetmektedirler. Çünkü yönetmeliklerin sık değiştirilmesi, yaptırım gücünün olmaması, öğrenci velilerinin de bu karmaşadan paylarına düşeni almaları nedeniyle tutarlı ve sağlıklı yaklaşımlarda bulunamadıkları görülmektedir. Öğretmenler söz birliği etmişcesine öğretmen kimliklerinin zedelendiğinden yakınmaktadırlar. Oysa araştırmalar ne denli gelişmiş teknoloji kullanılırsa kullanılsın iyi bir öğretmenin yerini hiçbir yaklaşım biçiminin dolduramadığını göstermektedir. Öğretmenleri umarsız, küskün ve donanımsız olan, öğrencileri bilginin erdemi, saygı ve

Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi : 8(2) 2001

sevginin gereği ile donatılmayan bir ortamın verimliliği ve eğiticiiliğinden söz edilemez.

Bu nedenle mümkün olan en kısa zamanda bir disiplin yönetmeliğinin konunun uzmanlarıyla birlikte hazırlanması, tartışılması ve kabul edildikten sonra titizlikle uygulanmasında büyük yarar ve gereklilik görülmektedir. Bu disiplin yönetmeliğinde istendik davranışların benimsenmesinde ödülün yeri ve verilış biçimlerinin de belirlenmesi, sadece ders başarısı vurgulanmayarak diğer alanlardaki başarıların ve çabaların da ödüllendirilmesi ve hak edenin ödüllendirilmesi konuları da işlenmelidir. Öğrencilerin okul yönetimine katılımlarının ve okul

düzeninin sağlanmasında katkıda bulunmalarının demokrasi eğitiminin temelini oluşturduğu öğretmen, öğrenci ve velilere benimsenmelidir. Okullardaki disiplin yaklaşımlarının çocukların ve eğitimcilerin davranışları özü ve felsefesi üzerinde düşünmelerini sağlayacak etkinlikler içermesi planlanmalıdır.

Umarız eğitim sistemimiz yaratıcılık, saygı, sevgi, akılcı düşünce ve emek gibi erdemlere hak ettiği değeri yeniden kazandırır.

Saygılarımla.

Psk. Prof. Dr. Ferhunde Öktem